

17.8.2018

Sisäministeriö

Viite: SM057:00/2016, RVLDno-2016-2066

Valtiovarainministeriön lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Sisäministeriön rajavartio-osasto on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle mahdollisimman samanlaisesti Tullin ja poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevien lakiehdotusten kanssa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa, joka korvaisi voimassa olevan vastaavan lain. Esityksessä huomioidaan Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen ja tietosuojadirektiivin aiheuttamat muutostarpeet. Samalla ehdotetaan muutettavaksi 18 muuta lakia.

Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleiset kommentit

Esitysluonnoksen 1. lakiehdotus on monilta osin yhteen sovitettu Tullin ja poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevien lakiehdotusten kanssa. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että yhteen sovittamista jatketaan myös jatkovalmistelussa. Lisäksi myös eduskuntakäsittelyssä olisi varmistettava säädös- ja pykäläviittausten sekä tarvittavin osin terminologian yhteensovittaminen.

Yleisperustelut*EU:n tietosuojalainsäädäntö*

Esityksestä käy ilmi, että Rajavartiolaitoksen lakisääteiset tehtävät jakautuvat sekä tietosuoja-asetuksen että tietosuojadirektiivin soveltamisalaan, minkä lisäksi osa Rajavartiolaitoksen tehtävistä ei kuulu lainkaan Euroopan unionin oikeuden soveltamisalaan. Tietosuoja-asetusta ja sitä täydentävää tietosuojalakia sovelletaan Rajavartiolaitoksessa esityksen mukaan esimerkiksi rajavalvontaan, useisiin Rajavartiolaitokselle säädettyihin valvontatehtäviin, tullitehtäviin ja pelastustehtäviin liittyvään henkilötietojen käsittelyyn. Tietosuojadirektiivin soveltamisalaan Rajavartiolaitoksessa kuuluvat esityksen mukaan puolestaan rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen sekä näihin liittyvät toimenpiteet yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota, että esityksen mukainen soveltamisalaa koskeva selvitys on tarpeellinen.

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotuksen mukaan esityksen tavoitteena on saattaa henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskeva lainsäädäntö ajan tasalle ja selkeyttää rakenteellisesti ja sisällöllisesti voimassa olevaa Rajavartiolaitoksen henkilötietolakia. Valtiovarainministeriön katsoo, että ehdotuksen mukainen henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten kokoaminen yhteen lakiin on kannatettava ja ehdotettavat säännökset täyttävät niille asetetut tavoitteet.

Esityksen mukaan voimassa olevan Rajavartiolaitoksen henkilötietolain rekisterikohtainen sääntely ehdotetaan korvattavaksi henkilötietojen käsittelytarkoituksia koskevalla sääntelyllä. Myös poliisin ja Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevissa lakiehdotuksissa ehdotetaan siirtymistä rekisteriperusteisesta sääntelystä käsittelytarkoituksiin perustuvaan sääntelyyn. Koska Rajavartiolaitos käsittelee osin saman tyyppisiä tietoja kuin Tulli ja poliisi ja osa henkilötietojen käsittelystä toteutetaan yhteiskäyttöisissä järjestelmissä, valtiovarainministeriö katsoo, että on perusteltua käyttää yhdenmukaista lakiteknistä sääntelyratkaisua.

Tiedonluovutusta koskeva sääntely

Ehdotuksen mukaan esityksessä karsittaisiin mahdollisuuksien mukaan niin sanottua kaksinkertaista tiedonluovutussääntelyä. Tällöin pääsääntönä olisi, että henkilötietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona säädettäisiin ainoastaan luovuttavan tahon laissa. Tältä osin ehdotus poikkeaa Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevasta lakiluonnoksesta. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että tiedonvaihtosäännöksiä tarkastellaan vielä jatkovalmistelussa, jotta mahdolliset tulkintaongelmat vältettäisiin.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Valtiovarainministeriö pyytää sisäministeriön rajavartio-osastoa tarkistamaan sivun 22 ensimmäisen kappaleen ensimmäisen lauseen muotoon:
Lakiesityksen aiheuttamat lisämenot voidaan kattaa nykyisten valtiontalouden kehysten ja hyväksytyt valtion talousarvion puitteissa tarvittaessa määrärahoja uudelleenkohdentamalla. Tietosuojalainsäädännön uudistuksen takia ei ole tarkoitus myöntää lisämäärärahoja, vaan asia hoidetaan valtiontalouden kehysten ja hyväksytyt, voimassa olevan kuluvan vuoden talousarvion puitteissa.

Laki henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa

Henkilötietojen käsittelyä rajavalvonnassa ja rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi koskevan 5 § 1 momentin 7 kohdan mukaan Rajavartiolaitos voisi käsitellä muun muassa tietoja muiden rajavalvontaviranomaisten toiminnasta ja kokoonpanosta. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että pykälätekstissä taikka sen perusteluissa olisi hyvä selvittää keitä viranomaisia säännös koskee ja millaisissa tilanteissa, missä laajuudessa sekä millaisin edellytyksin ja rajoituksin tietoja säännöksen nojalla käsiteltäisiin.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Terhi Järvikare

Liitteet

Jakelu

Sisäministeriö
VM kirjaamo

Tiedoksi